

Josep M. Sannaquí

DES DEL RETIRO

Grapo fins al darrer moment

Aquesta vegada sí, no hi hagué error administratiu: a dos quarts de dues del migdia del dia 25 de maig va morir a l'Hospital Gregorio Marañón de Madrid el membre del GRAPO José Manuel Sevillano Martín. Feia 117 dies que havia començat una vaga de fam en senyal de protesta per la política de dispersió de presos d'aquesta organització terrorista determinada pel Ministeri de Justícia. Sevillano Martín va dur la seva protesta fins a l'últim extrem, fins a la mort per inanició. Deu dies abans, una nota oficial el donà per mort, simp-

toma evident del neguit amb què les autoritats centrals esperaven el desenllaç. Al cap de cinc minuts de difondre's la notícia, la policia havia adoptat mesures especials per prevenir alguna reacció de represàlia dels *grapos* encara lliures, sobretot després de les amenaces rebudes des d'altres militants també en vaga de fam a la presó de Sevilla.

La mort de Sevillano Martín va ser possiblement inútil del tot. No va servir per a res, ja que el ministre de Justícia, Enrique Múgica, va dir uns minuts després que el seu departament mantindria intacta la seva política de dispersió dels presos terroristes. Però resulta que hi ha 39 *grapos* més en vaga de fam i que tres d'ells estan en una situació molt delicada de salut.

És a dir que el problema no s'ha acabat amb la mort de Sevillano, sinó que possiblement s'ha aguditzat i pot acabar com una veritable tragèdia, si és que una sola mort no ho és ja.

Aquest episodi en la lluita antiterrorista a l'estat espa-

nyol demostra novament fins a quin punt pot arribar el sectarisme i el dogmatisme d'alguns partidaris de la lluita armada. Deixar-se morir de fam per no res pot ser un monument a la conseqüència ideològica i al testimoniatge personal, però al mateix temps és una solemne estupidesa com a actuació política. És cert que els *grapos* supervivents disposaran ara d'un màrtir per la causa i que la seva tossuderia podrà ser manipulada convenientment per encoratjar la resistència dels altres, però això no proporciona cap èxit teòric o estratègic a l'organització ni als seus militants presos o lliures. És a dir, que des del punt de vista de la lluita antiterrorista la mort de Sevillano Martín canvia molt poc o gens les coses.

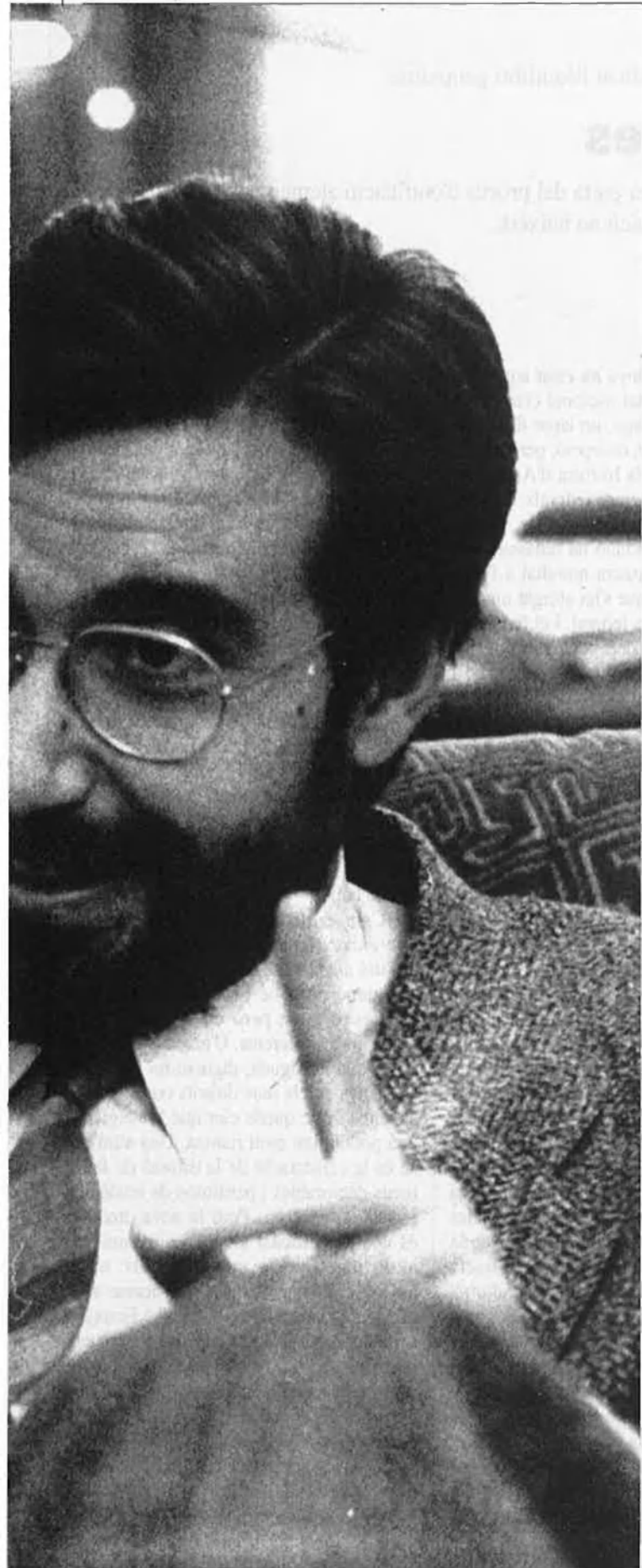
L'admiració que pugui provocar una persona que dóna la seva vida per unes idees, no ha de fer oblidar que la lluita en últim extrem és entre un estat democràtic i una organització que no accepta les normes de convivència molt majoritàries i

que recorre a la violència indiscriminada per imposar els seus objectius. De grups d'aquesta mena n'hi ha hagut també a Itàlia i a Alemanya, i els seus ideòlegs (els que no han acabat *suïcidats*) han reconegut en general la inutilitat i l'error que significa la lluita armada al si de les societats democràtiques. Aquestes ofereixen actualment suficients canals de participació perquè no calgui recórrer al tret al clatell per fer acte de presència política.

¿NO HI HAVIA MÉS REMEI?

Ara bé, partint de la legitimitat de l'estat democràtic, l'afer de Sevillano Martín i dels presos del GRAPO planteja també l'escassa capacitat de maniobra del govern central, que posa per damunt de tot el principi d'autoritat. És evident que si les coses es presenten com una prova de força entre l'estat i els GRAPO, el primer no solament és el més fort, sinó també el més legitimat davant d'una societat que ha optat des de fa temps pels mètodes democràtics. Però abans d'arribar a aquest extrem es podien haver buscat solucions parcials alternatives. L'escassa, per no dir nul·la, flexibilitat governamental ha provocat fins i tot la divisió de les forces democràtiques, per exemple

arran de la polèmica sobre l'alimentació forçosa dels vaquistes del GRAPO.

Des de feia uns anys el govern s'havia adonat que el sistema de mantenir el presos terroristes (del GRAPO o d'ETA) aplegats en una o dues presons, havia permès que es constituïssin en grups organitzats que tenien el suport de familiars i amics i que formaven una mena de reserva política, de rereguarda logística i propagandística dels esca-mots lliures i operatius. Es va decidir la seva dispersió i posteriorment la possibilitat de fer-los complir la condemna sencera sense dret a la redempció de la pena.

Cada pres havia de decidir individualment entre reciclar-se en els estaments democràtics, o continuar sol i fins al darrer moment la lluita. Aquesta operació no tenia matisos, i potser això és el que la va complicar tant. ¿No es podia haver adoptat una política de dispersió gradual, triant un per un els presos afectats? ¿No es podien haver negociat mesures que esmorteïssin en part l'aïllament en què queien els terroristes condemnats?

És cert que al capdavant de tot hi ha la consideració de si aquests presos ho són per raons d'ideologia, és a dir, si són presos polítics o no. El

fet de mantenir-los junts i en circumstàncies especials semblava que els

donava aquesta valoració ideològico-política, mentre que barrejats amb els presos comuns se'ls assimilava millor a aquesta classe.

És potser en aquest aspecte que la mort de Sevillano Martín té més incidència, i on es podria buscar en qual-sevol cas alguna justificació. José Manuel va morir reclamant que se'l tingués com un pres polític i no com un simple bandoler que atracava bancs per fer-se ric i fugir després a les illes del Carib. Els seus atracaments a mà armada eren deguts a una manera de pensar i a un credo polític molt determinat.

El principi d'autoritat, però, constitueix un dels eixos principals de l'actuació governamental del PSOE. Revestit de la seva legitimitat i de la seva autoritat, el govern creu que la negociació és un signe de feblesa i el pacte una derrota. Aquesta actitud ha hagut de ser modificada a mesura que el PSOE perdía incidència electoral, però encara val per a certs col·lectius, especialment els marginals (presos, emigrants il·legals, terroristes, etc.). L'anquilosament del problema dels *grapos* és des d'aquest punt de vista responsabilitat dels dos costats.